

26.48x32.84	1	9	עמוד	הארץ - גלריה	09/09/2021	78711820-4
יונתן גולד בועט בדלי - תערוכה דמטר ופרספונה - תערוכה - 26190						

מתוך התערוכה של רו מלמד צילום: אלעד שריג

מתוך עבודת הווידאו של נעה רו מלמד "קפיצת שמיכה" צילום: חפן: ארז ביטון

יונתן גולד, "ועדת קבלה", 2019. העבודה החזקה ביותר צילום: אלעד שריג

הכל חשוף וגלוי

שתי תערוכות של יוצאי קיבוץ מוצגות במשכן לאמנות עין חרוד. יונתן גולד מפלס בעזרת ריחוק ביקורתי דרך ויוצר שפה ציוריות משלו. נעה רו מלמד, לעומתו, נמשכה עמוק מדי לאתוס המתקתק של שדות העמק

נלעד מלצר

בתולדות הציונות אין תנועה וצורת התיישבות שהציתה רגשות יותר קיצוניים מאשר הקיבוצים. קומונות כפריות שרבות מהן הוקמו באזורי הספר של פלסטינה-א"י והתבססו על פרדוקס הרודף אותן עד היום: שיתופיות, שוויון והדדיות כלפי פנים. אקסקלוסיביות, הסתגרות ויש שיאמרו התנשאות כלפי חוץ. במשך כ-80 שנה הקיבוצים והקיבוצניקים נחשבו על ידי רבים לפסגת ההגשמה הלאומית, וזכו לתארים שנועו על הציר שבין מלח הפוליטי ב-1977 תהליך השקיעה הארוך של התנועות השונות הציף גלים של ביקורת נוקבת, בחלקה הגדול צודק, על היותם המגור המועדף והמתועדף כלכלית על ממשלות המערך, על היותם בעלי קרקעות שמוזן אינן בשימוש חקלאי ונהפכו לעתודות נדל"ן, ובעיקר קר על היותן מפלות, שלא לומר גזעניות כלפי קהילות ואוכלוסיות שאינן חלק מהמרקם ההומוגני הלבן של דור המייסדים והרוב המוחלט של צאצאיו.

והמצ'עמם שפושם כאמנות הע"כשווית. הצבעוניות העזה, הבר-טה, שנדמית כקורנת מהכדים שגולד מפיק בעזרת תערובת שרקח מדבק, פיגמנטים ושעווה קרה. נכון, גולד לא המציא את הטריק וגם לא את הגוונים הלא-תקניים או המפגשים ההתנג-שויות ביניהם. המשטחים הירר-קים, כחולים, אדומים, צהובים שנפגמים במכוון במריחות עזות, לקוחים במכוון ובמודע מהמילון שפיתחו האקספרסיוניסטים הג'רמנים, גם בשנות ה-20-30, וגם מחדש החל בשנות ה-80. את מחיקת הוזהות האיטית לטובת ולפעמים רושם או מאייר על גבי הרקע המופשט המתפרץ דמויות נטולות תווי פנים או סממנים מזהים פרט למין הדמויות.

ההתערטלות חסרת הגבולות ונטולת הבושה היא אולי המטאפורה המושלמת לתחושת הכולם ביחד שצילקה רבים מבני ובנות המשקים

והמין הוא לפנים, עם תוספת. ברור למה עירום במקלחות השיתופיות של הנשים. אבל זר מי הוזהב שבוקעים מהמקלחות, הידיים שנשלחות מאישה לחזה רעותה, הנשיקה שנקטעת על ידי הזרם מפיקעים את הסצינה משגרת ההיגיינה השיתופית שאחרי יום עבודה, למחוזות הרבה יותר אירוטיים שלא לומר קינניים. העירום במקלחות הוא גם טבעי, גם נטוע בהיסטוריה של

שיתופיות בקיבוצים, וגם בהיסטוריה של ציור, החל ביוחנן סימון שצייר סצינות דומות כבר בשנות ה-50, וכלה באינספור מתרחצים ומתרחצות אצל האימפרסיוניסטים ויורשיהם. אבל הוא מתריס כאשר חברי וחד-ברות ועדה כלשהי מתכנסים ודנים במשהו כאילו שמדובר בעוד

יונתן גולד, ללא כותרת, 2021 צילום: ציקי אייזנברג

הדיפטיכון "ועדת קבלה" שנפרש לאורך הקיר במעלה המדרגות. זו מחווה אוצרותית מצוינת של ניב שפירא ונטע גל-עצמון, שכן הצורפה הוא בפוזיציה של זה שמתבקש להתקבל, ואילו הם, חבריו וחברות הוועדה, משועממים עד מרוחים, בקומפוזיציה אופקית בנוסח הסעודה האחרונה, אחרי שהכל נגמרה, בלי שום קדושה, וכי

שאין יותר מה לומר, כן, הקומפוזיציות קלאסיות, המחוות הפיסוליות קוביסטיות והצבעוניות אקספרסיוניסטיות. אבל עם כל העיסוק שלו בתכנים אוטוביוגרפיים וסוציולוגיים, ומעבר למחוות שלו לגדולי הציור המקומי והעולמי, בעזרת ריחוק ביקורתי גולד מראה שמול הקול קטיבים הוא יודע לפלס דרך ויוצר שפה ציורית משלו.

אין ביקורתיות

במשך שנות קיומה התנועה הקיבוצית יצרה תרבות חומרית, טקסטואלית, מוזיקלית וחזותית עשירה. למרות פרק הזמן הקצר יחסית היא יצרה גם מוסכמות בתערוכותה "דמטר ופרספונה". נראה שנועה רו מלמד, שגדלה בקיבוץ גבע הסמוך, נמשכה עמוק מדי לאתוס המתקתק של שדות העמק. פיסול הקש שמכסה שני קירות מזכיר עבודות תבלית רבות על קירות מבני הציבור בקיבוצים: חדרי אוכל, אולמות תרבות וכו'. דימויים שכמו נלקחו ממיתולוגיה כלשהי, יונית או מזרחית-כוננית, נשזרו בעמל ובדיוק רב למעין משטחי מגנים, שברי חרסים או תבליטים. מבחינה חומרית, צורנית ותוכנית החלק הזה בתערוכה חזק ומשאיר מרחב פרום להרהר בתהליכי

יונתן גולד - "בועט בדלי".
 אוצרים: נטע גל-עצמון וניב שפירא.
 נעה רו מלמד - "דמטר ופרספונה".
 אוצר: ניב שפירא. המשכן לאמנות עין חרוד. שני-חמישי 9:00-16:00, שישי 10:00-13:00, שבת 10:00-14:00. טל 18.12